

U zatvorskom sustavu lani boravilo gotovo 17 tisuća osoba lišenih slobode

Vaš partner u gradnji

Izolirka d.o.o.

Otvori

Imigranti u Hrvatskoj – adaptacija ili integracija (/kategorija/imigranti-u-hrvatskoj-adaptacija-ili-integracija/277/)

Strani radnici u hrvatskim medijima: između crne kronike, kvota i priča o suživotu

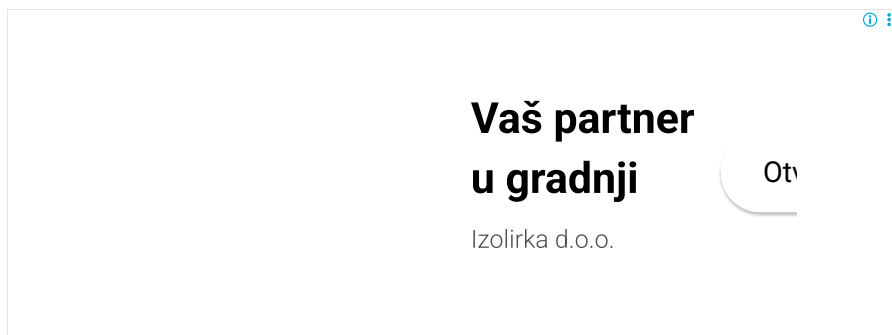
Goran Gazdek 19.11.2025.

(/ieNews/slike/n_40842.jpg)

U Hrvatskoj danas radi više od 200 tisuća stranih radnika, trostruko više nego prije pet godina. https://financije.hr/do-2030-godine-svaki-cetvrti-radnik-u-hrvatskoj-mogao-bi-bit-stranac/?utm_source=chatgpt.com (https://financije.hr/do-2030-godine-svaki-cetvrti-radnik-u-hrvatskoj-mogao-bi-bit-stranac/?utm_source=chatgpt.com) Dolaze s dalekih strana: iz Nepala, Indije, Bangladeša, Filipina, Uzbekistana i Turske. Najviše ih je na gradilištima, u restoranima, hotelima i dostavi, gdje čine radnu okosnicu sektora koje domaća radna snaga više ne pokriva. Ta promjena nije tek statistika, ona preobražava hrvatske gradove, ulice i radna mjesta. U Zagrebu, Splitu, Osijeku, Rijeci ili Puli pa i u mnogim manjim mjestima sve češće čujemo hindski, bengalski i tagalog uz hrvatski; nove trgovine s azijskom hranom niču na periferijama, a na autobusnim kolodvorima pojavljuju se grupe radnika koji slobodne dane provode na telefonima s obiteljima tisućama kilometara daleko. Hrvatska, nekad zemlja iseljavanja, u manje od desetljeća postala je zemlja doseljavanja.

Za domaće gospodarstvo, strani radnici znače nužan kisik: bez njih ne bi bilo turističke sezone, dovršenih građevinskih projekata ni dostave. Za državu, oni su izazov sustava: kako ih zakonito zapošljavati, smjestiti, zaštititi i uključiti. A za društvo i medije oni su novo ogledalo: test spremnosti na drugačije boje kože, jezike, običaje i navike.

U javnom prostoru njihova se prisutnost najčešće ogleda kroz dva kontrastna kadra: ekonomske brojke i crnu kroniku. Jednom su "radna snaga koja nedostaje", drugi put "problem integracije" ili "žrtve nasilja". Iza tih slika krije se složenija priča o ljudima koji ovdje pokušavaju izgraditi život i o društvu koje još uči kako ih razumjeti.

No kako ih, zapravo, vidi Hrvatska? I još važnije, kako ih vide hrvatski mediji?

EKONOMIJA BROJEVA: "UVOZ RADNE SNAGE" KAO GLAVNA VIJEST

Medijska pažnja prema stranim radnicima razvijala se paralelno s njihovim dolaskom. Najprije kao ekonomska tema, zatim kao društveni fenomen. U početku su naslovnice bile jednostavne i brojčane: koliko ih je, odakle dolaze, u kojim sektorima rade. U takvim člancima strani radnici u javni prostor ulaze kao gospodarska kategorija, a ne kao ljudi.

Naslovi prenose podatke o izdanim dozvolama, kvotama, projekcijama rasta i manjku radne snage. Portali i dnevni listovi objavljuju grafove i izjave poslodavaca o tome da "bez stranaca nema sezone", da "nedostaje 30 tisuća radnika u ugostiteljstvu" ili da "građevina pada bez uvoza radne snage".

Takvi tekstovi važni su za razumijevanje tržišta rada, ali rijetko donose elemente integracije: stambene uvjete, jezične barijere, obiteljske živote, kulturne razlike ili radna prava. Strani radnici tako ostaju "broj u tablici", bez lica i glasa. Tema je stalno prisutna u mainstreamu od 2023./24. i osobito kroz 2024./2025.: dnevni portali i TV redovito izvještavaju o brojkama dozvola, promjenama zakona i sezonskim potrebama tržišta rada.

Poslovni.hr, primjerice, 28. kolovoza 2024. donosi članak sljedećeg naslova: U Hrvatskoj zaposleno 143 tisuće stranih radnika. Prednjače Nepalci, Indijci i Filipinci. Jesu li snizili cijenu rada? (https://www.poslovni.hr/hrvatska/trenutacno-su-u-hrvatskoj-zaposlene-143-tisuca-stranih-radnika-prednjace-nepalci-indijci-i-filipinci-4453107?utm_source=chatgpt.com), a portal Financije.hr od 20. ožujka ove godine u članku Hrvatskoj će do 2030. biti potrebno 500.000 stranih radnika (https://financije.hr/hrvatskoj-ce-do-2030-biti-potrebno-500-000-stranih-radnika/?utm_source=chatgpt.com), izvještava s trećoj konferenciji 'EDUKarijera – Obrazovanjem do zanimanja budućnosti' organizirane u cilju informiranja o potrebama tržišta rada, postojećim trendovima u zapošljavanju, novostima u legislativi i kvalitetnom upravljanju ljudskim potencijalima kroz primjere dobre prakse.

CRNA KORNICA KAO DOMINANTNI OKVIR

Drugi snažan medijski okvir je crna kronika. Napadi na nepalske dostavljače u Splitu i Zagrebu, priče o izrabljivanju na gradilištima, smještaj u prenapučenim kućama, neregistrirane agencije i ilegalni posrednici često završavaju na naslovnicama. Incidenti postaju "okidači" valova vijesti. Naslovi se nižu: "Napadnuti jer su drugačiji", "Radnik iz Bangladeša napustio posao zbog uvjeta", "Agencija prevarila radnike iz Nepala". https://www.index.hr/vijesti/clanak/na-nekoliko-lokacija-u-splitu-napadnuti-strani-radnici-vise-je-ozlijedjenih/2614031.aspx?utm_source=chatgpt.com (https://www.index.hr/vijesti/clanak/na-nekoliko-lokacija-u-splitu-napadnuti-strani-radnici-vise-je-ozlijedjenih/2614031.aspx?utm_source=chatgpt.com)

Ti tekstovi otvaraju važne teme, ali dominira emocionalni, kratkotrajni, senzacionalistički ton. U takvom okviru strani radnici postaju ili žrtve ili počinitelji, rijetko ljudi u svakodnevnom, normalnom životu. Crna kronika stoga oblikuje percepciju javnosti više nego što bi trebalo i često zasjenjuje strukturalne, suštinske teme.

POMAK PREMA LJUDSKIM PRIČAMA: OD ANONIMNE MASE DO IMENA I LICA

Ipak, posljednjih godina primjetan je pomak. Neka istraživanja analize medijskog diskursa pokazuju da su se u razdoblju 2023.–2024. reportaže i lifestyle rubrike sve više počele baviti osobnim pričama stranih radnika: njihovim motivima, željama, iskustvima i izazovima. https://worklivecroatia.net/analiza-medijskog-izvjestavanja-o-stranim-radnicima-u-hrvatskoj-novi-uvidi-u-percepciju-migracija/?utm_source=chatgpt.com (https://worklivecroatia.net/analiza-medijskog-izvjestavanja-o-stranim-radnicima-u-hrvatskoj-novi-uvidi-u-percepciju-migracija/?utm_source=chatgpt.com)

Takvi tekstovi otkrivaju da radnici nisu samo broj ili problem, nego ljudi sa složenim životnim putanjama. Reportaže donose priče o radnicima koji uče hrvatski, volontiraju u zajednici, rade na dva posla da bi poslali novac kući, ili šalju djecu u lokalne škole u Zagrebu i Puli. U emisijama na televiziji gosti razgovaraju o mentorstvu, jezičnim tečajevima, birokratskim preprekama i svakodnevici radnika u hotelima i dostavi. Takva vrsta novinarstva - sporija, humanija, konkretnija - otvara prostor za nijanse koje se u klasičnim vijestima o kvotama i incidentima rijetko vide.

POZITIVNI PRIMJERI: TIHO PRISUTNI, RIJETKO VIDLJIVI

Iako se rijetko probijaju na glavne naslovnice, pozitivni primjeri postoje. Primjerice, nepalski radnici u Zagrebu 8. ožujka dijele cvijeće prolaznicama kao znak zahvalnosti i poštovanja. Radnici u pekarskim lancima i logističkim tvrtkama uče hrvatski kako bi se mogli sporazumijevati s kolegama i kupcima. Filipinske zajednice u Međimurju sudjeluju u lokalnim kulturnim događanjima. https://reporter.hr/sve-vise-poslodavaca-upisuje-strane-radnike-na-tecaj-hrvatskog-hzz-siri-ponudu-vaucera/?utm_source=chatgpt.com (https://reporter.hr/sve-vise-poslodavaca-upisuje-strane-radnike-na-tecaj-hrvatskog-hzz-siri-ponudu-vaucera/?utm_source=chatgpt.com) (/ieNews/admin/Povodom Međunarodnog dana žena njihovi strani radnici darivali su sugrađanke cvijećem, a djecu balonima.) Poslodavci koji organiziraju jezične tečajeve, mentorstvo i integracijske programe pojavljuju se kao svijetli primjeri uspješnog suživota. To su vrijedne priče, ali one najčešće završavaju u rubrici "život", "lokalno" ili u manjim prilogama - ne u prostoru u kojem se oblikuje nacionalna percepcija.

PRAZNINE: STANOVANJE, ŠKOLE, JEZIK I SUSTAV KOJI KASNI

Unatoč rastu interesa, mnoga ključna područja ostaju u sjeni: smještaj stranih radnika i nadzor uvjeta u kojima žive, učenje hrvatskog jezika i dostupnost tečajeva, obrazovanje djece radnika koji se ovdje nastanjuju dugoročno, radnička prava i sindikalna zaštita, odgovornost posredničkih agencija. Dok se incidenti i statistike često pojavljuju u medijima, ove teme ostaju fragmentirane i prepuštene istraživačkim portalima, stručnim analizama i povremenim novinarskim projektima.

Slika stranih radnika u hrvatskim medijima oscilira između tri okvirna narativa: ekonomskog, gdje su radnici resurs potreban za rast; kriminalnog, gdje su žrtve, počinitelji ili povod za senzaciju i humanog, gdje se pojavljuju kao ljudi s imenima, pričama i nadama

Prve dvije kategorije najčešće dominiraju, dok je treća, ona najvažnija za dugoročno razumijevanje i suživot, još uvijek nedovoljno prisutna.

Hrvatska se brzo mijenja, a strani radnici postaju stalni dio njezine demografske, gospodarske i kulturne slike. Ako mediji žele zadržati ulogu društvenog korektiva i prozora u stvarnost, moraju u većoj mjeri napustiti senzaciju i statistiku, a okrenuti se pitanju: tko su ljudi koji danas grade, čiste, kuhaju, dostavljaju i održavaju Hrvatsku i kako žive njihovi stvarni životi?

* Tekst je objavljen uz finansijsku potporu Agencije za elektroničke medije iz Programa za poticanje novinarske izvrsnosti.